THE HEBREW JOURNAL
דער אידישער זשורנאל
A JEWISH CANADIAN DAILY Circulated All Over Canada And Abroad

מר. וויינבערג שיקט געלט נאך פוילען לויט'ן טעגליכען קורס

VOLUME VI No 2481 — Toronto Mo[nday Sept]ember 8 1919 — י״ג אלול פרשה כיתבא תרעט — מאנטאג, 8-טער סעפט. 1919 — PRICE TWO CENTS
N. Y. Public Library 476 Fifth Ave.

רומענישער פרעמיער בראטיאנא …ערלאזט ניט אונטערצושרייבען דעם שלום אפמאך

ווינניפעגער ארבייטער וועלען זיך ווענדען צום פרינץ

וועלען אפעלירען צום פרינץ געגען דער פערהאפטונג פון די ארעסטירטע ארבייטער פירער.

ווינניפעג סעפט. 7

די ארבייטער יוניאנס פון וויניפעג האבען באשלאסען צו שיקען א פארמעלע איינלאדונג צום פרינץ או ווילס וועלכער וועט אנקומען אין שטאט אריין דעם 9-טען פון דיזען חודש (מארגען), די ארבייטער האבען באשלאסען איינצורופען א מאסען פראטעסט מיטינג געגען דעם וואס די סטרייק פירער ווערען געהאלטען ארעסטירט. אין דער פרינץ וועט זיין דער גאסט פון די ארבייטער.

דער מיטינג ווערט ארראנזשירט פון דער פארטיידיגונג'ס קאמיטע, דער מיטינג וועט געהאלטען ווערען אין שטאטישען פארק.

פרינץ או ווילס ניט אזא אנגעלייגטער גאסט אין ניו יארק

ניויארק סעפט. 7

עס האט געהאלטען ביי א סטרייק פון די היגע אלדערמען ווען עס איז פאר געלעזען געווארען דער בריף פון מעיאר היילען פארלאנגענדיג א געוויסע סומע געלט אויף צו ארראנזשירען אן אויפנאהמע פאר גענעראל פוירשינג ווען ער קומט אהיים פון פראנקרייך. און אויך פאר אנדערע חשוב'ע געסט וואס דארפען אין גיכען קומען, צווישען וועלכע עס וועט אויך זיין דער פרינץ או ווילס.

די אלדערמען זענען שטארק געגען דעם אויסצוגעבען דער שטאטס געלט אויף אזעלכע צוועקען. איינער פון די אלדערמען, מר. פאלקאנער האט ערקלעהרט דאס זיינער אירישע לאנדסלייט וועלען זיכער זיין געגען אזא האנדלונג. א גרויסע צאל פון די שטאט פארוואלטער זענען פעסט ענטשלאסען ניט צו דערלאזען געבען געלט אויף דיזען צוועק.

קעניג האט אויפגעדעקט א סטאטוע אין מאנטרעאל

מאנטריאל סעפט. 7

קעניג דזשארדזש האט א דריק געטון אן עלעקטרישען קנעפעל אין באלמאראל שלאס פון סקאטלענד און האט אויפגעדעקט א סטאטוע פון סער עטיען קארטיע, וואס איז אויפגעשטעלט געווארען אין מאנטריאל אלס אנדענקען צו דעם בארימטען קענעדער שטאאטס מאן. דער באלמאראל שלאס איז געווען דירעקט פארבונדען מיט אן עלעקטרישען דראט ביז מאנטריאל, בשעת דער פארהאנג איז ארונטערגעפאלען האבען אכצעהן קאנאנען אויסגעשאסען און אן ארקעסטער האט געשפילט "א קענעדע", דאס ליד וואס דער שטאאטסמאן האט אליין פערפאסט.

בשעת דער צערעמאניע זענען אנוועזענד געווען די ארעסטאקראטיע פון קענעדע צווישען וועלכע עס זענען אויך געווען דער דיוק און דעוואנשייר און די דאטשעס, דער גארווערנאר דזשענעראל האט געלעזען א מעסעדזש פון קעניג דזשארדזש. די צערעמאניע איז געווען א מיאוס'ער דורכפאל צוליב דעם וואס דעם גאנצען נאכמיטאג איז געגאנגען א שטארקער רעגען.

שלאגט פאר פארלאמענט זאל העלפען פארוואונדעטע סאלדאטען

אטאווא סעפט. 7

א. פ. פריפ. פארלאמענט מיטגליד פון אטאווא האט אריינגעגעבען א "נאטיס או מאשען" און ער וועט אריינברענגען מאנטאג (היינט) א רעזאלוציע, אז אלע מענשען וואס האבען געדינט אין דער קענעדער עקספעדיציע ארמיי זאלען פארזארגט ווערען פון דער רעגירונג אזוי אז זיי זאלען קאנען לעבען גאנץ באקוועם די רעזאלוציע לויטעט אז אזעלכע סאלדאטען זאלען באקומען זייערע שטעלען וואס זיי האבען געהאלטען פאר דער מלחמה. אויך אז אזעלכע סאלדאטען זאלען באשטימט ווערען צו אלע שטעלען פון סיוויל סורוויס, יעדער איינער צו וואס ער איז פאסיג, אבער ער זאל ניט דארפען אויסהאלטען קיין עקזאמענס.

דער פארשלאג זאגט אויך אז די רעגירונג זאל באשטימען א געוויסע סומע געלט מיט וויפיל אזא סאלדאט פארדינט וועניגער צוליב א פעהלער וואס ער האט באקומען אין דער מלחמה.

דריי הונדערט אויסלענדער ארויסגעשיקט פון קענעדע

קוויבעק סעפט. 7

דריי הונדערט אויסלענדער וואס זענען געבוירען געווארען אין פיינדליכע לענדער און וואס זענען געהאלטען געווארען אינטורנירט איבער דער צייט פון דער מלחמה זענען ארויסגעזעצט געווארען אויף א שיף אין קוויבעק און אפגעשיקט קיין אייראפא.

קומט נעהמען א ניי יאהר מתנה

אויב איהר ווילט געבען אייערע קינדער א שעהנע ניי-יאהר מתנה, דאן קומט אריין אין אפיס פון „אידישען זשורנאל". איהר וועט קיין חרטה ניט האבען.

דער סייווינג דעפארטמענט פון Banker מר. וויינבערג, פרעזידענט פון "אידישען זשורנאל" איז דער גרעסטער ערפאלג. די קליינע סייפס וואס מר. וויינבערג האט ארויס געגעבען מיט עטליכע חדשים צוריק זענען אלע צוכאפט געווארען פון די וואס האבען געוואוסט וואס א ווערטפולע מתנה דאס איז.

מר. וויינבערג'ן איז אבער געלונגען נאכאמאל צו באקומען א גרויסען לאט פון כאך שעהנע סייפס, ספעציעל צו געבען דאס פאר א ניי יאהר מתנה צו די וועלכע ווילען עפענען אן אקאונט מיט אן איינציגען דאלאר. איהר קענט קומען היינט און באקומען א פרעכטיגע מתנה. בלויז איין דאלאר עפענט אן אקאונט.

הענרי מארגענטוי וויל נקמה נעהמען פון פאגראמשציקעס

האט אליין צוגעזעהען רדיפות אויף אידען אין לעמבערג און אין אומאן. — האט אויך געזעהען הויפענס טויטע קערפערס פון פאגראמירטע אידען.

(אינט. איד. פרעס ביורא)

ניויארק סעפט. 7

אינפארמאציעס צום "פארווערטס" גיבען איבער דאס הענרי מארגענטוי, פארשטעהער פון דער אמעריקאנער קאמיסיע וואס איז געשיקט געווארען פון פרעזידענט ווילסאן קיין פוילען צו אונטערזוכען די פאגראם רעפארטען, האט אליין צוגעזעהען וויאזוי פוילישע סאלדאטען זענען באפאלען אידען אין לעמבערג און זיי אטאקירט.

עס ווערט איבערגעגעבען דאס מארגענטוי האט פאר גרויס כעס אליין געשלאגען זיבען סאלדאטען וואס האבען אנגעפירט די אטאקעס.

אחוץ די רדיפות אין לעמבערג האט מארגענטוי אויך געהאט די געלעגענהייט צו זעהען גאנצע וואגאנען מיט טויטע אידישע קערפערס קרבנות פון פאגראמען וואס זענען געמאכט געווארען אין דער שטאט אומאן, קיעווער גובערניע.

זיבעצען געבליבען פון פינף הונדערט

עס ווערט אויך איבערגעגעבען דאס אין דעם שטעטעל לאנדזינקא זענען איבערגעבליבען זיבעצען אידען פון דער אידישער באפעלקערונג וואס האט פריהער געצעהלט פינף הונדערט אידישע נפשות.

פרעמיער בראטיאנא וועט ניט רעזיגנירען כדי צו טראגען די פאראנטווארטליכקייט

וועט ניט דערלאזען שלום אפמאך צוליב מינאריטעט רעכטען פאר אידען

וויען סעפט. 7

ספעציעל טעלעגראמען וואס זענען דא ערהאלטען געווארען פון בודאפעסט לויטען דאס דער רומענישער פרעמיער מ. בראטיאנא וועט פארבלייבען אזוי לאנג אין זיין אמט ביז ער וועט דורכפירען אויף זיין אייגענער פאראנטווארטליכקייט אז דער שלום אפמאך זאל ניט אונטערשריבען פון דער רומענישער רעגירונג.

האט געוואלט רעזיגנירען.

שוין מיט עטליכע טעג צוריק האט דער פרעמיער אנאנסירט דאס ער האט בדעה צו רעזיגנירען פון זיין אמט, אבער איצט האט דער פרעמיער באשלאסען צו פארבלייבען אין אמט און ווירקען אז דער שלום זאל ניט אונטערגעשריבען ווערען אבער דערפאר זאל ער אויך טראגען דעם חלק פון דער פאראנטווארטליכקייט וואס קאן ארויסקומען פון אזא האנדלונג.

די אורזאכע פון פרעמיער בראטיאנא'ס אפזאגען זיך אונטערצושרייבען דעם שלום שטאמט דערפון וואס דער פרעמיער טייטשט אוים אז דער פונקט באוויליגען אידען מינאריטעט רעכטע באטייט א גרויסע חרפה פאר רומעניען.

די טעלעגראמע זאגט אויך דאס פרעמיער בראטיאנא האט אנאנסירט אז נאכ דעם ווי עס וועט זיין אונטערגעשריבען דער שלום טראקטאט מיט עסטרייך וועט ער ראן רעזיגנירען פון זיין אמט.

א מיליאן מיט 201 טויזענט און פינף הונדערט באזוכען דעם עקסהיבישאן

דער היינט-יאריגער באזוך ביים עקסהיבישאן איז געווען א מיליאן מיט 201 טויזענט מיט פינף הונדערט. לעצטען שבת. דעם לעצטען טאג פון דער אויסשטעלונג זענען געקומען 122 טויזענט מענשען, דאס איז צום ערשטען מאל אין דער היסטאריע וואס אזא גרויסע צאל מענשען באזוכען די אויסשטעלונג. דאס יאר 1913 איז געווען דער באזוך א מיליאן.

דער היי-יאריגער עקסהיבישאן האט געוויזען די דירעקטארען דאס א סך ענדערונגען דארפען געמאכט ווערען. עס ווערט אפילו געפלאנעוועט צו פארלענגערן די צייט פון צוועלף טעג אויף דריי וואכען.

נאוואסקאשיא מינען ארבייטער באשליסען א גענעראל סטרייק איבער גאנץ קענעדע

ווילען צווינגען די רעגירונג ארויסצולאזען די ארעסטירטע ארבייטער פירער פון וויניפעג.

סידני נ. ס. סעפט. 7

די בעאמטע פון דער יונייטעד מיין ווארקערס או אמעריקא האבען געגעבען זייער צושטימונג צו דעם באשלוס וואס די ארבייטער האבען אנגענומען ארויסצורופען א גענעראל סטרייק איבער גאנץ קענעדע כדי צו צווינגען די רעגירונג ארויסצולאזען אויף בייל די ארעסטירטע ארבייטער פירער פון וויניפעג, די צייט ארויסצולאזען זיי איז באשטימט געווארען אויף דעם 17טען סעפטעמבער. במעט אלע לאקאלען האבען שוין געשטימט איבער דער פראגע און עס איז איבעראל איז אנגענומען געווארען א פעסטער באשלוס ארויסצורופען דעם סטרייק אין פאל דאס וויניפעגער געריכט וועט ניט בייטען די שטעלונג צו די ארעסטירטע.

קינג לויפט אין פרינץ

אטאווא סעפט. 7

האנ. וו. ל. מעקענזי קינג, דער נייער ליבעראלער פירער האט אנגענומען צו לויפען אלס פארלאמענט מיטגליד אין איינעם פון די דיסטריקטען אין פרינץ עדוואורד איילענד.

שליח פון גאליציאנער אידען אנגעקומען אין וויען.

(אינט. איד. פרעס ביורא)

ניויארק סעפט. 7

דער "פארווערטס" האט באקומען א ידיעה דאס דר. שמואל מארגאשעס, פרעזידענט פון'ם פארבאנד פון גאליציאנער און בוקאווינער אידען איז אנגעקומען אין וויען און האט דארטען געהאט א גרויסע אויפנאהמע פון די דארטיגע אידען, און פון אידישע ארגאניזאציעס.

דייטשלאנדס ענטפער

פאריז סעפט. 7

אויף דער נאטע וואס דער הויפט ראט האט צוגעשיקט צו דער דייטשער רעגירונג, פאדערענדיג צו ענדערען דעם פונקט אין דער קאנסטיטוציע וואס שרייבט פאר אז עסטרייך זאל האבען א פארטרעטערשאפט אין דייטשען רייכסראט, האט די דייטשע רעגירונג צוגעשיקט אן ענטפער צו פאול דוטאסטא, גענעראל סעקרעטאר פון'ם שלום קאנפערענץ.

בארימטע רעדנער און לעקטשורערס קומען

לאנדאן סעפט. 7

א היפשע צאל גוט באוואוסטע רעדנער און לעקטשורערס האבען אנאנסירט דאס זיי וועלען היינטיגען ווינטער האלטען וויכטיגע פארטראגען אין די קענעדע און אין די שטאאטען. צווישען די רעדנער געפינט זיך אויך מאדאם קלעמאנסאו, דזשעק מעיר, די טאכטער פון פרעמיער קלעמאנסאו פון פראנקרייך, זי וועט רעדען איבער דעם טעמא, "די נשמה פון פראנקרייך."

פופצעהן טויזענט נעמען צוגעקומען

פון די אפילס וואס בירגער האבען געמאכט געגען דעם וואס זייערע נעמען זענען ניט ארויפגעשטעלט געווארען אויף די ליסטען וועהלער זענען צוגעקומען פופצעהן טויזענט וועהלער. אלעס צוזאמען זענען פארהאן ארום 150 טויזענט שטימגעבער וואס וועלען האבען א רעכט צו באטייליגען זיך אין די קומענדע וואלען.

גרויסע צאל צוקער געבראכט קיין קענעדע

מאנטריאל סעפט. 7

אין פארלויף פון חודש סעפטעמבער וועלען פיר רעגירונג'ס פראכט שיפען ברענגען קיין מאנטריאל 24 מיליאן מיט אכט הונדערט טויזענט פונט רויהען צוקער פון קובא. דער רויהער מאטריאל וועט אויסגעארבייט ווערען און דערפון וועט מען ארויסקריגען 64 מיליאן פונט צוקער.

היינטיגער קורס

5

סענט

פאר'ן פוילישען מארק

מר. ה. וויינבערג

קומט אריין אין אפיס פון „אידישען זשורנאל", דער ראיעלסטער פלאץ אין שטאדט. זיכערסטע וועג צו שיקען געלט. עהרליכסטע באהאנדלונג. דאס געלט ווערט ניט פארהאלטען אויף קיין איין מינוט.

אלייאירטע פלאנעווען שיקען א קאמיסיע נאך אונגארן

(אינט. איד. פרעס ביורא)

ניויארק סעפט. 7

אינפארמאציעס צום "מארגען זשורנאל" גיבען איבער דאס די אלייאירטע רעגירונגען פלאנעווען צו שיקען א קאמיסיע נאך אונגארן וואס זאל מאכען אן אונטערזוכונג וועגען די פאגראמען.

רומענער פארלאזען בודאפעסט

עס ווערט אויך געמאלדען דאס די לאנדאנער "דיילי מייל" באריכטעט דאס די רומענער פארלאזען שוין בודאפעסט.

מיניסטעריום פון אוקראינע האנדעלט וועגען נאציאנאלע אויטאנאמיע פאר אידען

(אינט. איד. פרעס ביורא)

פאריז סעפט. 7

די אידישע דעלעגאציע האט דא באקומען א ידיעה אז דאס מיניסטעריום פון אוקראינע האנדעלט וועגען געבען די אידען נאציאנאלע אויטאנאמיע.

עס ווערט ערקלעהרט דאס דער אוקראינישער מיניסטער פון אידישע אנגעלעגענהייטען איז באשטימט געווארען אויסצוארבייטען אלע שטאטוטען וואס זענען נויטיג אין פארבינדונג מיט דעם גאראנטירען די אידישע אויטאנאמיע.

וואלונטירען העלפען אוקראינער

אנדערע ערהאלטענע ידיעות מעלדען אויך דאס א וואלונטירען ארמיי האט זיך ארגאניזירט צו העלפען די אוקראינער צוריק צו געווינען די פארלוירענע טערוטאריעס.

רדיפות אויף אידען אין וויען

רעגירונג איז מאכטלאז געגען אנטיסעמיטישע העצרייען

(אינט. איד. פרעס ביורא)

ניויארק סעפט. 7

אינפארמאציעס צום "מארגען זשורנאל" גיבען איבער דאס טראץ די אנשטרענגונגען פון דער וויענער שטאט רעגירונג מוזען אידען אויסשטעהען גרויסע רדיפות.

עס ווערט געמאלדען דאס די אייזענבאן ארבייטער מאכען כסדר דעמאנסטראציעס וואו עס ווערט געפרעדיגט דער ערגסטער אנטיסעמיטיזם.

די דעמאנסטראנטען לאזען זיך אוים פון די באפעהלען וואס ווערען ארויסגעגעבען פון'ם דער שטאטישער פאליציי אוזוי ירען אין זייערע אנטיסעמיטישע ארבייטען וואו נאר עס לאזט זיך.

אידישע מיידעל צוהרג'עט אן אנטיסעמיט.

עס ווערט אויך איבערגעגעבען דאס די דייטשע פרעסע איז שטארק אויפגעשטורעמט געגען דעם וואס א אידיש מיידעל האט גוט צוהרג'עט אן אנטיסעמיט וואס איז געשטאנען אין גאס און האט פארקויפט אנטיסעמיטישע צייטונגען און אנדערע פאמפלעטען.

אחוצדעם האט דאס אידיש מיידעל אויך איבערגעגעבען דעם אנטיסעמיט צו דער פאליציי און ער איז ארעסטירט געווארען, די צייטונגען זענען מלא רציחה פאר אזא זאך.

אלוועלטליכער אידישער קאנגרעס געפלאנעוועט אין פאריז

קאנגרעס זאל זיך פארזאמלען כאטש איין מאל אין יאר צו פארהאנדלען אידישע ענינים.

(אינט. איד. פרעס ביורא)

פאריז סעפט. 7

די אידישע קאמיסיע וואס באשטעהט פון די פארשידענע אידישע דעלעגאציעס אויף צו באשיצען די אידישע רעכטע האלט דא אין אויסארבייטען א פלאן איינצורופען, אן אלוועלטליכען אידישען קאנגרעס וואס זאל פארהאנדלען די נויטיגסטע אידישע פראבלעמען וואס זענען נוגע די אינטערעסען פונ'ם גאנצען אידישען כלל.

קאנגרעס זאל זיין פערמאנענט

די גענויען איינצעלהייטען פונ'ם פלאן זענען נאך ניט פארעפענטליכט. אבער די קאמיסיע איז מיט דער מיינונג דאס אזא אידישער קאנגרעס זאל בלייבען א פערמאנענטע אידישע קערפערשאפט.

אין דער פראגע פון פארטרעטערשאפט איז נאך דערווייל אויך ניטא קיין באשטימטע רעגולאציעס. די קאמיסיע איז אבער מיט דער מיינונג אז די אידען פון דער גאנצער וועלט דארפען האבען א מעגליכקייט צו זיין פארטראטען אין אזא קאנגרעס. דער באשלוס איז אז א יעדעס לאנד וואס פארמאגט ביז פינף טויזענט אידען זאל זיין בארעכטיגט צו האבען א דעלעגאציע.

עס איז אויך ארויסגעזאגט די מיינונג אז דער דאזיגער וועלטליכער קאנגרעס זאל האבען זיצונגען ווענינגסטענס איין מאל אין יאר.

דייטשער פאטאש געשיקט קיין ניויארק

ניויארק סעפט. 7

צוואנציג מיליאן פונט פאטאש איז ארויסגעשיקט געווארען פון דייטשלאנד קיין אמעריקא. דאס איז דער ערשטער טראנספארט וואס ווערט געשיקט פון זינט דעם יאר 1914. די שיף וואס וועט פירען דעם פאטאש וועט זיין אן אמעריקאנער ארויסגעשיקט פון דער אמעריקאנער שיפינג באארד. דער פאטאש וועט צוגעפירט ווערען אין עטליכע האפענס פון די פאראייניגטע שטאאטען.